

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНДЕКСУ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Федоренко Ю.О., гр. Б-28

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.В. Цуканова**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

За рейтингом Програми розвитку ООН, обчисленим у 2011 р., Україна належить до країн із високим рівнем людського розвитку (індекс людського розвитку (ІЛР) дорівнює 0,729) та посідає 76 місце серед 187 країн світу. За останній рік Україна опустилася в цьому рейтингу на 7 позицій. Водночас значення ІЛР України відстає від індексу людського розвитку в економічно розвинених країнах, яке дорівнює в середньому 0,943.

Низький рейтинг України зумовлений низьким рівнем валового національного доходу (ВНД) на одну особу та низькою очікуваною тривалістю життя. За рівнем освіти Україна займає високі позиції. За останні двадцять років, коли обраховують ІЛР, в Україні відбулось значне погіршення за показником ВНД на одну особу, що значною мірою зумовлено трансформаційною структурною кризою, яку пережила економіка країни.

Іншим показником, який знизився за період з 1980 до 2010 рр., є очікувана тривалість життя при народженні. У 1985 р. цей показник становив 70,1 рік, а у 2010 р. – 68,6 рік. Низька очікувана тривалість життя сигналізує про низький рівень здоров'я населення України. Іншим аспектом людського розвитку є доступ до якісної освіти, оскільки саме освічені люди живуть, загалом, краще. Українське населення є освіченим. Грамотність серед дорослого населення сягає майже 100%. 85% населення України у віці 25-64 років мають, принаймні, середню освіту. Разом із тим дуже мало коштів інвестується в якість освіти, оскільки 85% видатків витрачається на оплату праці працівників освіти та комунальні платежі освітніх установ. Як результат, доступ українців до якісної та сучасної освіти, що надає високі шанси на якісне працевлаштування, досить обмежений. В Україні відчувається невідповідність освіти попиту на робочу силу.

Таким чином, попри високу освіченість населення України, рівень людського розвитку її населення майже не змінився за останні двадцять років, в основному, через низькі показники тривалості життя та доходів населення.

МЕТОДИ СТАТИСТИЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Цуканов О.О., гр. Ф-30

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.В. Прокопова**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Уміння передбачити найбільш ймовірний варіант розвитку ситуації, вчасно відреагувати на можливі зміни, попередити кризові явища виступає ключовим фактором управлінської діяльності, як на рівні окремих підприємств, так і на рівні державного управління. Саме тому питанням розвитку різноманітних методів прогнозування соціально-економічних явищ приділяється значна увага. На сьогодні налічується багато різноманітних способів передбачення майбутніх явищ, які умовно можна поділити на експертні та математичні. Розглянемо етапи розвитку методів статистичного прогнозування, а саме:

- «наївні» моделі прогнозування, які є найбільш простими, тому в таких моделях прогноз виступає простою функцією від змінної в минулому періоді;
- методи, основані на усередненні;
- методи експоненціального згладжування, у яких використовується зважене ковзне усереднення всіх даних попередніх спостережень;
- метод Хольта та Вінтерса;
- регресивні методи прогнозування, дозволяють спрогнозувати стан залежної змінної в залежності від змін незалежних показників.

Отже, на сьогодні найбільш вірогідним розвитком моделей прогнозування соціально-економічних факторів є використання нейронних мереж. З одного боку вони дозволяють вивчити залежність змінної від великої кількості незалежних факторів і врахувати їх динаміку в процесі прогнозування, з іншого нейромережеві моделі дозволяють врахувати у прогнозі різноманітні сезонні коливання змінної, що досліджується та визначити вплив тренду. На даний час такі мережі успішно використовуються для прогнозування на швидкозмінних фінансових ринках та в корпоративних моделях прогнозування збуту. Очевидно, що наступним кроком має стати їх використання в процесі прогнозування соціально-економічного розвитку.